

У період літнього відпочинку та "оксамитового" сезону чимало людей подорожують, спілкуються під час поїздки у транспорті тощо. Тому ніколи не можна знати напевно, чи спілкуєшся зі здоровою людиною, оскільки інфекційні захворювання мають інкубаційний період. Певний час людина виглядає та почувається здоровою, симптоми захворювання відсутні, але не виключено, що вона вже є джерелом інфекції для інших. Спекотне літо 2010 року створило особливо сприятливі умови для розмноження небезпечних збудників інфекційних захворювань у водоймах, де вода нагрівалася до високої температури. Таким чином, після повернення з відпочинку значно підвищується ризик виникнення інфекційних захворювань, особливо таких, як вірусний гепатит А, який має тривалий інкубаційний період.

Вірусний гепатит А (хвороба Боткіна, хвороба "брудних рук", жовтуха) – це гостра інфекційна хвороба з фекально-оральним механізмом передачі інфекції, яка переважно вражає печінку і травний канал.

За шкідливим впливом на здоров'я людини та масштабами захворюваності вірусні гепатити в Україні займають домінуюче становище у структурі інфекційної патології. Щорічно на цю групу інфекційних хвороб припадає до 20-30% захворювань, за винятком грипу та гострих інфекційних захворювань верхніх дихальних шляхів.

Незважаючи на те, що захворюваність на гепатит А в Україні за попередні роки дещо знизилась, епідемічний прогноз щодо цієї інфекційної хвороби залишається несприятливим. Періодичні та циклічні підйоми кількості захворювань набувають характеру спалахів, які реєструються майже на всіх адміністративних територіях країни, особливо у великих містах.

Погіршення технічного стану водоочисних споруд, водогінної мережі, перебої у водопостачанні, пов'язані з аварійними ситуаціями та іншими причинами, неефектив-

ні засоби знезараження води призводять до виникнення епідемічних ускладнень, обумовлених водним фактором передачі інфекції.

Вірус гепатиту А виділяється із фекаліями хворих на гепатит та передається від людини до людини (після контакту з хворим), через воду та харчові продукти, забруднені випорожненнями хворої людини, предмети побуту та брудні руки, нехтування правила-

ми особистої гігієни.

У більшості випадків хвороба починається гостро, з підвищенням температури до 38,5 С упродовж перших 2-3 днів, відчувається ломота в тілі, можливе першіння в горлі. Хвора людина відчуває загальну слабкість, погіршення апетиту, нудоту, характерною є блювота, біль та відчуття важкості у правому підребер'ї. На третій день захворювання сеча набуває темного

забарвлення (кольору міцного чаю, пива). Можливе свербіння шкіри.

Джерелом інфекції є хвора людина із будь-якими формами захворювання. Інкубаційний період гепатиту А – від 7 до 50 днів (у середньому 15-45 днів). Після перенесеного захворювання формується стійкий, тривалий імунітет.

Загострення та рецидиви спостерігаються у 2-5% хворих. Тривалий перебіг хвороби зазвичай пов'язаний із супутніми захворюваннями, порушенням режиму та впливом інших шкідливих чинників. Після перенесеного захворювання можливе формування ускладнень із ураженням жовчних шляхів та гастродуоденальної зони, перехід у хронічний гепатит та цироз печінки.

Для вірусного гепатиту А характерні спалахи, які найчастіше реєструються в організованих колективах (особливо дитячих дошкільних та навчальних закладах).

Для того, аби уникнути зараження вірусом гепатиту А необхідно: використовувати для пиття та миття посуду лише перекип'ячену воду (воду кип'ятити не менше 10 хв, дати відстоятися); не використовувати для пиття, приготування їжі та миття посуду воду з незнайомих джерел водопостачання; при неорганізованому відпочинку для пиття та приготування їжі необхідно мати з собою запас питної води (краще бутильовану); перед споживанням овочів, фруктів та ягід їх необхідно добре промити питною водою, перед споживанням дітьми – обливи окропом; суворо дотримуватися правил особистої гігієни – обов'язково мити руки з милом перед приготуванням та вживанням їжі, після кожного відвідування туалету. І найголовніше – у жодному випадку не займатись самолікуванням. За перших ознак захворювання необхідно терміново звернутись до лікаря.

Лариса ЩЕРБАКОВА,
завідуюча епідемічним відділом СЕС
на Львівській залізниці

Найкраща "вакцина" від лептоспірозу – обережність

Щороку кількох працівників Львівської залізниці ця недуга змушує звернутися за медичною допомогою. На щастя, реєструються лише поодинокі випадки зараження лептоспірозом, – каже лікар-епідеміолог СЕС на Львівській залізниці Лілія Ничипорчук. – Але треба пам'ятати про небезпеку, яка чатує на людей особливо влітку та восени, адже характерною є сезонність захворювання. І якщо епідеміологія щодо захворюваності упродовж 2010 року була стабільною, то вже у вересні зареєстровано два випадки захворювань на Львівській та Ковельській лінійних ділянках: один залізничник збирав лозу на заболоченій місцевості, другий – купався в річці.

– Що таке лептоспіроз?

– Це гостре інфекційне захворювання, яке вражає тварин і людей, його провокують мікроорганізми – лептоспіри. Основним джерелом збудників лептоспірозу в природі є мишовидні гризуни (особливо сірі та водяні щурі), від яких лептоспірозом заражаються люди, свійські та домашні тварини. Лептоспіри потрапляють у навколишнє середовище із сечею інфікованих гризунів або тварин. Вони досить стійкі в зовнішньому середовищі і можуть тривалий час зберігатися у воді відкритих водойм (особливо з непроточною водою), вологому ґрунті, предметах догляду, кормах і харчових продуктах. Особливу загрозу становлять забруднені заболочені ставки та озера. Практично в усіх таких водоймах живуть

водяні щурі, ондатри, а в прибережній зоні – сірі щурі, домові та польові миші.

– Як людина може заразитися цією хворобою?

– Лептоспіри можуть потрапляти в організм через шлунково-кишковий тракт, пошкоджену шкіру, слизові оболонки. Зараження людей відбувається під час купання в непроточних водоймах, ставках, під час ловлі риби, вживанні сирової води та продуктів харчування, інфікованих сечею хворих тварин або лептоспіроносіїв, скажі-

мо, під час відпочинку на природі, на дачах, а також при безпосередньому контакті з хворими тваринами, в основному – домашніми собаками.

Багато гризунів живе на полях, загрожуючи зараженням лептоспірозом людям, які зайняті збиранням врожаю. У зв'язку з цим продукти, що їх нерідко беруть на поле, необхідно зберігати загорнутими й у місцях, недоступних для гризунів, питну воду – у закритих флягах, термосах. Не можна нехтувати цими рекомендаціями в туристич-

тичних походах, на полюванні, рибалці, де до того ж потрібно подбати про водонепроникне взуття.

– Які ознаки захворювання на лептоспіроз у людей?

– Слід пам'ятати, що ефективність лікування від лептоспірозу залежить насамперед від своєчасного розпізнання хвороби. Від моменту зараження до перших симптомів захворювання проходить 7-14 днів. Спочатку з'являється лихоманка, різко підвищується температура, виникає головний біль, біль у животі, м'язах, особливо в гомілкових м'язах, можлива нудота, блювання, крововиливи у склеру, висипання на шкірі.

Лептоспірозна інфекція вражає такі життєво важливі органи, як печінка, нирки, селезінка, легені, серцево-судинну систему, головний мозок, і може призвести до смерті. Тож якщо упродовж останніх 2-3 тижнів ви побували в умовах можливого зараження лептоспірозою інфекцією і раптово відчули вказані ознаки захворювання – негайно зверніться до лікаря. Лептоспіроз виліковується і від людини до людини не передається.

– Як запобігти захворюванню на лептоспіроз?

– Насамперед слід суворо дотримуватись звичайних правил особистої гігієни, у тому числі й під час догляду за домашніми тваринами. Не забувайте обробляти пошкоджену шкіру 5% спиртовим розчином йоду. Виїжджаючи на природу, використовуйте для пиття та миття овочів і фруктів тільки кип'ячену воду. Зберігайте харчові продукти в місцях, недоступних для гризунів. Купайтеся у спеціально відведених місцях.